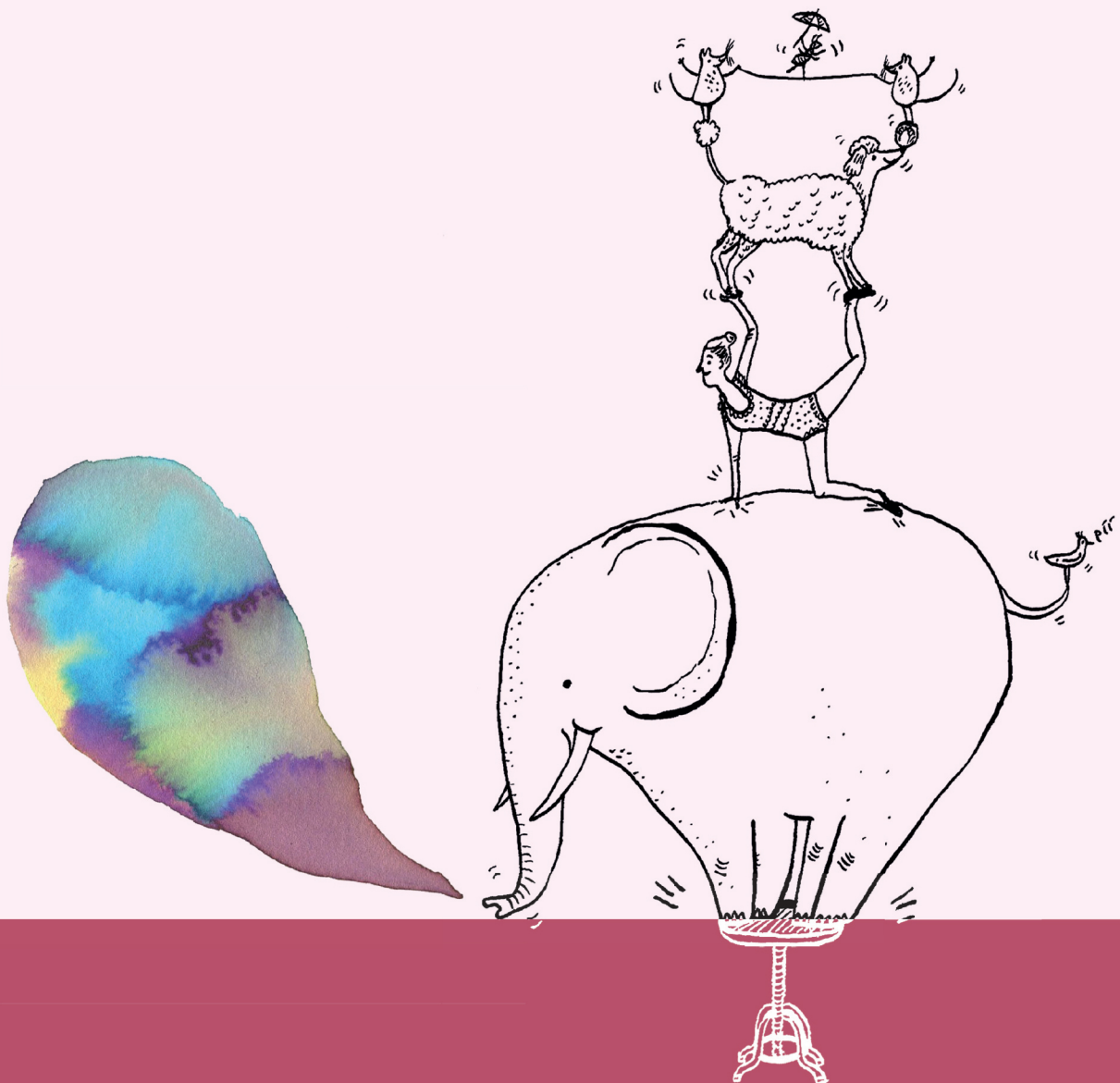

SKLADAČKY

Modely na hudobnú improvizáciu a kompozíciu

Hrať (sa) 🎵 Improvizovať 🎵 Porozumieť

Tomáš Boroš

SKLADAČKY

**Modely na hudobnú
improvizáciu a kompozíciu**

Dr. Josef Raabe Slovensko, s. r. o.

Odborné nakladateľstvo

Člen skupiny KLETT

Heydukova 12 – 14, 811 08 Bratislava

Telefón: 02/32 66 18 40

e-mailová adresa: raabe@raabe.sk

www.raabe.sk

www.skolskyportal.sk

Konateľ spoločnosti: Mgr. Miroslava Schrimpelová

Copyright:

© 2016 Dr. Josef Raabe Slovensko, s. r. o.

© Autor

Všetky práva vyhradené.

Všetky práva, najmä právo na titul, licenčné právo a priemyselné obchodné práva sú výhradným vlastníctvom nakladateľstva Dr. Josef Raabe Slovensko, s. r. o., a sú chránené autorským zákonom.

Reprodukcie a rozširovanie diela alebo jeho častí akýmkoľvek spôsobom sú bez písomného súhlasu nakladateľstva Dr. Josef Raabe Slovensko, s. r. o., zakázané.

Lektor: Mgr. Andrej Šuba, PhD.

Autor: Mgr. art. Tomáš Boroš, PhD., ArtD.

Recenzenti: PhDr. Miroslava Blažeková, PhD.; Doc. Daniel Matej, ArtD.; Mgr. art. Ivan Šiller, PhD.

Ilustrácie: Veronika Klímová

Hlavná redaktorka: Mgr. Jarmila Braunová

Manažérka projektu: Mgr. art. Jana Stieranková

ISBN: 978-80-8140-217-3

Vydanie: prvé

Rok vydania: 2016

OBSAH

1.	Skladačky – modely na elementárnu improvizáciu a kompozíciu ..	3
2.	Niekoľko zásad práce s modelmi Skladačiek	4
3.	Možné problémy a ich riešenia	5
4.	Skladačky	9
5.	Metodické inšpirácie	21

Vážené učiteľky, vážení učelia,

v úvode oslovujem práve vás, lebo bez dobrého učiteľa nemajú *Skladačky* šancu. Deti vás potrebujú, *Skladačky* vás potrebujú a neskromne verím, že deti potrebujú *Skladačky*.

Ide o improvizáciu a kompozíciu. Neverte tým, ktorí tvrdia, že improvizácia a kompozícia si vyžadujú dlhoročné školenie, ovládanie mnohých zložitých zákonitostí, že slobodnú hudobnú tvorbu je nevyhnutné krotiť racionálne kontrolovanými postupmi harmónie, polyfónie a formy.

Ambíciou *Skladačiek* je presvedčiť, že skladať a improvizovať je, naopak, veľmi jednoduché. Treba sa len uvoľniť, otvoriť, vnímať, tešiť sa, vdychnúť zvuk ako čerstvý vánok... nič viac nám netreba. Stačí iba nenápadný impulz niektorého z modelov *Skladačiek*, žiadne dlhé vysvetľovanie... a ďalej už iba žasnúť, sledovať, čo sa bude diať: celkom malé deti vytvárajú hlbavú a silnú hudbu, starší, skúsenejší muzikanti po rokoch konečne uvoľnia zápästie a začnú naozaj počúvať, čo z nástroja vyviera.

Kedykoľvek si sadnúť k nástroju a jednoducho hrať, nehľadať noty a prekročiť tieň troch harmonických funkcií. Slobodne sa vyjadriť hudbou. Tu a teraz.

Ďakujem, že idete do toho spolu so mnou.

Tomáš Boroš

1. Skladačky – modely na elementárnu improvizáciu a kompozíciu

Skladačky sú v podobe tejto publikácie, s výnimkou kresieb a malieb, určené výhradne pre učiteľa. Žiak improvizuje a komponuje bez nôt (bez vedomia, že nejaké *Skladačky* vôbec existujú). Ani učiteľ v procese (spolu)tvorby túto publikáciu nepotrebuje. Využíva ju iba vo fáze prípravy na vyučovanie. Spolu so žiakom sa môže inšpirovať iba kresbami a maľbami Veroniky Klímovej, ktoré tvoria samostatnú prílohu vo forme voľných listov.

Skladačky obsahujú jedenásť modelov. Každý model má päť častí:

- 1. Ostinato a slovné usmernenie** ako na ostinato reagovať – ako improvizovať, komponovať.
- 2. Vizualizácia princípu modelu kresbou** – ide o ilustráciu, ktorá však zároveň zachytáva princíp modelu, to znamená, že túto kresbu možno položiť na pult a priamo z nej hrať akoby z nôt, čiže pri čítaní kresby a jej hudobnej realizácii rešpektujeme štandardnú postupnosť zľava doprava a zhora nadol.
- 3. Vizualizácia atmosféry modelu maľbou** – perokresba vyjadruje princíp modelu, farebná abstrakcia inšpiruje k umeleckým výrazovým atribútom hudby. Žiak môže, ale nemusí využiť túto vizuálnu inšpiráciu.
- 4. Metodické inšpirácie** – inšpirácia pre učiteľa, ako s daným modelom pracovať. Tvorivý a skúsený učiteľ sa zaobíde bez týchto metodických usmernení.
- 5. Príklad realizácie.**

Príklad v žiadnom prípade nekopírujeme, žiak k nemu nemá prístup, je určený iba učiteľovi ako ukážka princípu. Vaši žiaci iste vytvoria oveľa krajšie improvizácie a kompozície, ako uvádzame v príkladoch.

Skladačky boli vytvorené primárne pre klavír, ale dajú sa ľahko adaptovať aj pre iné nástroje i spev a najmä komornú hru. Napríklad prvá *Skladačka* znie pekne v obsadení violončelo, flauta a klavír: rozhovor violončela a flauty prebieha ponad ostinato znejúce na klavíri. Alebo ich môžeme realizovať celkom inak a v celkom iných inštrumentálnych a vokálnych zoskupeniach. *Skladačky* sú univerzálne aj v súvislosti s interpretačnou úrovňou – je možné ich maximálne zjednodušiť na elementárnu obtiažnosť, ako aj obohatenie vyspelou interpretačnou technikou.